

DİPLOMAT

№ 08(033) 16-31 May, Gulan 2006

İctimai-siyasi qəzet
Rojnama civakî û siyasi

Qiyməti
Həjaye 20 qəpik

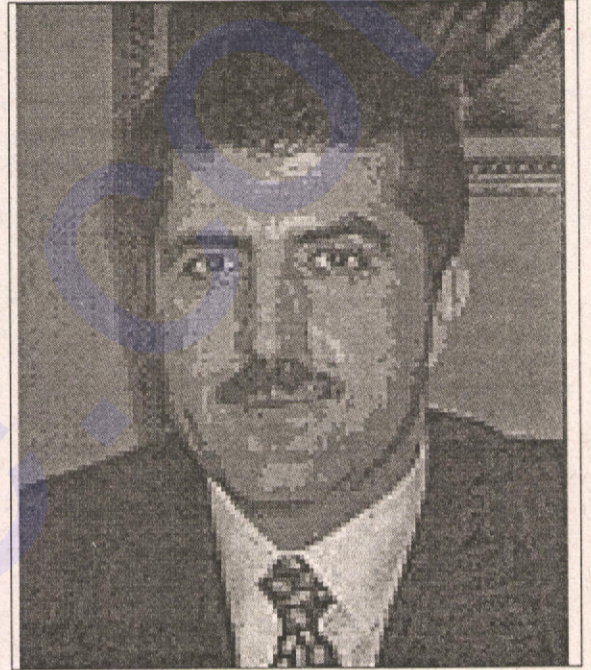
**AZƏRBAYCAN PREZİDENTİ İLHAM
ƏLİYEV YAPONİYANIN ÖLKƏMİZDƏKİ
SƏFİRİ TADAHIRO ABENİ
QƏBUL ETMİŞDİR**

Pîrozbahî

*Serokwezîrê Kurdistanê pîroz,
brêz Nêçîrvan İdrîs Barzanî.*

Em, kurdên Azərbaycanê bi dilekî şa, eşqeke mezin, hubeke bêsînor bi serkarîya We, boy damezirandina Hukumeta Kurdistanê We û bi navê We hemû endamên hukümetê pîroz dikin, Wera emirê dirêj, cansaxî û timê serkeftinê dixwazin.

Bi silavên germ: ji bajarê Bakûyê Rêspûblika Azerbaycanê xebatkarên rojnama "Diplomat"-ê, kome rewşembîr, welatparêz û xwandevan.

**Nêçîrvan Barzanî ji
bo xizmeta hemî
gelê Kurdistanê
sond xwar**

Səh. 2

**Serokê Kurdistanê Mesud Barzanî
bo serdaneka resmî çû Kuwêtê**

Səh. 2

**Kürdüstanın parlamenti
Kürdüstanın yeni milli
hökumətini təstiğ etdi.**

Kürdüstan parlamenti Kürdüstan bölgəsinin prezidenti Məsud Barzaninin və digər xarici qonaqların iştirakı ilə keçirdiyi bu günkü toplantısında Kürdüstanın yeni milli hükümetini təstiğ etdi.

Bu hükümet baş nazir və muavinləri ilə birlikdə 42 nazirlərdən ibarətdir. 11 nazirlik KDP, 11 nazirlik KYB idarəsindən seçilmişdir. 5 Nazirlik isə müxtəlif siyasi partiya və milli azlıqlardan ibarətdir.

Kürd və azərbaycan xalqlarının azadlıq çarçısı, şair-yazıçı, 30 -dan artıq kitabın müəllifi, 10-a qədər kitabı nəşrə hazır olan, gözəl insan kürdşünas, etnoqraf, tərcüməçi, riyaziyyatçı, filologiya elmləri namizədi Şamil Səlim oğlu Əsgərovun ölümündən bir il keçdi Səh. 4-5

**СОВЕТНИК ПРЕЗИДЕНТА
УКРАИНЫ В КУРДИСТАНЕ**

**СТОЛКНОВЕНИЯ В
ТУРЦИИ И ИРАНЕ**

**СИРИЯ РАЗМЕЩАЕТ ПАЛЕСТИНЦЕВ
В КУРДСКИХ РАЙОНАХ**

Səh. 7

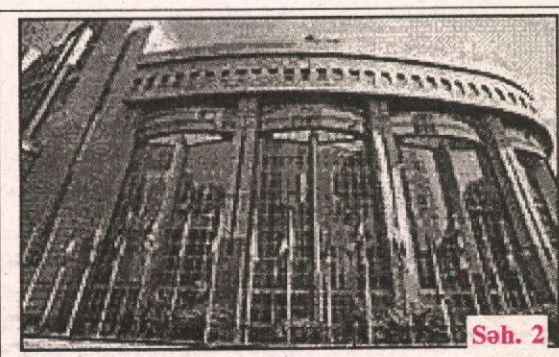
**Qəlbimizə
dəyən oxlar**

Mənim vətənim Azərbaycandır. Mənim vətənim ona görə Azərbaycandır ki, bu torpaqlarda mənim ulu əcdadlarım yaşayıb yaratmışlar. Azərbaycan çox gözəl ölkədir. Onun yer altı və yer üstü sərvətləri bütün ölkələri özünə cəlb etmişdir.

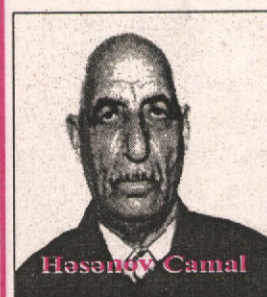
Səh. 3

**Ji hemî parçeyên Kurdistanê
mêvan beşdarî konferansa
Kurdistanê Suriyeyê dibin**

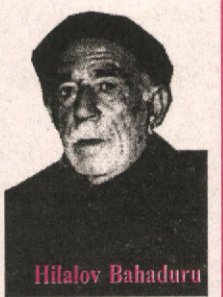

Səh. 2

Ziyahılarımız veteranları təbrik edir.

Həsənov Camal

Hilalov Bahaduru

9may qələbə bayramı münasibəti ilə yerlərdə Böyük Vətən müharibəsi iştirakçılarını təbrik edir, onlara hədiyyələr verirlər.

Laçın rayon Kamallı kənd İcra nümayəndəsi Cəfərov Ələddin, Tahir Süleyman, Həsənov Möhübbət, Qurbanov Vidadi, Hilalov Adil Böyük Vətən müharibəsi veteranları Həsənov Camal və Hilalov Bahaduru təbrik etmiş, onlara can sağlığı, uzun ömür arzulayaraq hədiyyələr təqdim etmişdilər.

Serokê Kurdistanê Mesud Barzanî bo serdaneka resmî çû Kuwêtê

Kuweta peswazyeka germ li seroke Kurdistanê kir

Serokê Kurdistanê Mesud Barzanî digel heyeteka kurdî iro ji bo serdaneka resmî çû Kuwêtê û ji wê derê jî de biçe Çînê. Noşîrwan Mîstefa (YNK), Mesûr Barzanî û bîrpirsên siyasî û îdarê yê Kurdistanê di vê serdanê de hevalîya Mesud Barzanî dikin.

Serokwezîrê Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî, sêkreterê polîtîbîroya PDK-ê Fazîl Miranî û gelek kesên di li balafîrxaneyê Hewlêrê heyeta Kurdistanê bi rê xist. Heyeta Kurdistanê di vê serdana xwe de de lêbixebite ko tekiliyên siyasî û ticarî yê Kurdistanê digel dewleta Çînê u Kuwêtê xurt bike.

Ev ankêt dîyar dike ko kurd baweriyê bi tirkan nainin

Tu baweriyê bi soz û ehdên dewleta tirkan tûn yan ne?	
Ne	93% 2531
Erê	7% 199
Tevahiya dengan ji 1. adar. 2006 heta 11. gulan. 2006: 2730	

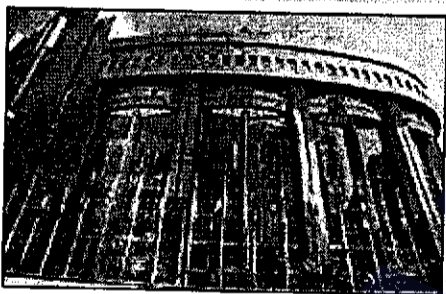
- Kurd baweriyê bi soz û ehdên dewleta tirkan Tirkîyeyê nainin. Tirk hertim behsa rêformên dêmokratîk dikin lê belê kurd di réalîteyê de

dibinin ko hemî soz û ehdên dewleta tirkan ji bo xareskerîna doza kurdî li bakurê Kurdistanê vala derdikevin û jî % 93-yê xwendevanên Nefelê dibêjin wan bawerî bi dewleta tirkan nîne.

Piraniya xwendevanên Nefelê ji bakurê Kurdistanê ne û di ankêteka Nefelê de jî 2 730 kesên 2 531 kesên (% 93) got ew baweriyê bi soz û ehdên dewleta tirkan nainin û tenê 199 kesên (% 7) got ew baweriyê bi dewleta tirkan tûn.

Kurd û tirk du mîletên cîda ne û tirkan welatê kurdan Kurdistanê dagir kiriye. Perwerdeya bi zîmanê kurdî û nasnameya kurdî li Tirkîyeyê iro qedexeyê û mîletê kurd li bakurê Kurdistanê ti mafên siyasî û îdarî nînin.

Ji hemî parçeyên Kurdistanê mêvan beşdarî konferansa Kurdistana Suriyeyê dibin

Kuweta peswazyeka germ li seroke Kurdistanê kir

-Di talîya vê mehê de kurdên Kurdistana Suriyeyê de konferansekê berfireh li Bêlcîkayê amade bikin û jî her çar parçeyên Kurdistanê mêvan dâ beşdarî vê konferansê bibin. Ji bilî şexsiyetên nasîkirî nûnerên partiyên başûr, bakûr û rojhilata Kurdistanê jî wekî mêvan hatine vexwendin. Organizatorê konferansê

Serko Ebas ji Nefelê re dibêje şexsiyetên wekî Şerefeddin Elçî, Kemal Burkay, Hasip Kaplan, Haşim Haşimî, Ebdulmelîk Fîrat û gelek kes û nûnerên rêxistin û dezgehên ji hemî parçeyên Kurdistanê de bane bo konferansê û konferansê 27-ê mehê destpê dike û 29-ê mehê temam dibe.

Ji opozîsyona Suriyeyê û ereban gelek kes de bân û tevî konferansê bibin. Heta niha zedetirî 700 kesên xwestiyê bân bo konferansê lê belê cihê 70-100 kesên heye û komîteya amadekar de mecbûr bibe ko wan li bejîngê bixe. Li Kurdistana Suriyeyê di nev kurdan de pir behsa vê konferansê têt kirin.

Herdu rojên pêşiyê civînen konferansê de ji medyayê rê girtî bin û roja talîyê li Parlamentoya Ewropayê bi prês-konferansêkê de encamên konferansê bane ragihandin.

Serko Ebasê serokê Komîteya Kurdî-Emêrîkî ji bo Dêmarkrasîyê li Suriyeyê (Kurdîsh American Committee for Democracy in Syria) vê konferansê bi hevkarîya hêzên siyasî yê Kurdistanê Suriyeyê amade dike û di vê konferansê de parlamentoyêkê nîstîmanî (meclîs el-wetani) de bat ava kirin de bikare temsîla mîletê kurdî li vê beşa Kurdistana Suriyeyê bike.

Nêçîrvan Barzanî ji bo xizmeta hemî gelê Kurdistanê sond xwar

Mêvanên ji bakurê Kurdistanê:

-Serokwezîrê Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî iro li Parlamentoya Kurdistanê pistî pêşkêşkirina listeya kabîneya hikumeta yekgirtî, ji bo xizmeta hemî gelê Kurdistanê sond xwar û ji niho û pê ve duserîtiya îdarî li Kurdistanê namîne û mîletê kurd gaweke di ber bi pêş ve diçe.

Ji bo beşdarbûna civîna iro ya parlamentoyê gelek mêvan ji bakurê Kurdistanê hatibûn û berî civînê Nêçîrvan Barzanî li avahiya serokwezîrîyê pêşwazî li wan mêvanan kir û bi qasî nivseetêkê digel wan axifî.

Serokwezîr Nêçîrvan Barzanî sond

Resîd Delî, Kasîm Ergun û Macîd Pîrozbeyoglu

Di teksta sondxwarinê de berê behsa parastina "yekîtiya gel û axa Kurdistana Îraqê" heye û di dawîya wê de jî behsa çavderîya li "berjewendiyên gelî" heye û mebest jî wê jî hemî gelê hemî Kurdistanê ye. Orjînalê têksta sondê wiha ye:

- Ez sondê bi Xudayê mezin dixwim ko ez bi dilsozî parozvanîyê ji yekîtiya gel û axa Kurdistana Îraqê bikim û ez rêzê li qanunê bigirim û çavderîya tam bo berjewendiyên gelî bikim.

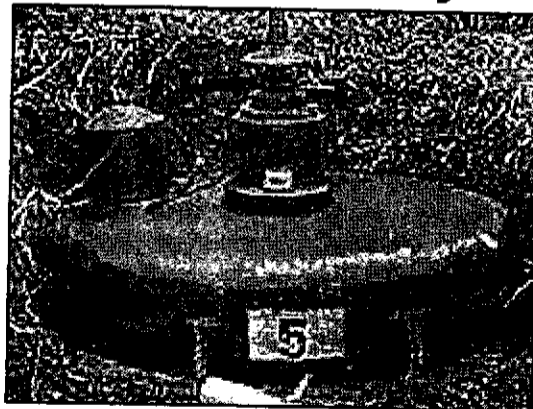
Ji bakurê Kurdistanê Şerafedîn Elçî, Macîd Pîrozbeyoglu, Kendal Nezan, Derwêşê Sedo, Rojhat Amedî, Resîd Delî, Selîm Sadak, Yaşar Kaya, Kasîm Ergun, Mehmet Alî Eren, Murad Cîwan û hinek kesên di beşdarî civîna yekkirina hikumeta Kurdistanê bûn.

Hevserokên DTP-ê Ahmet Turk û Aysel Tûglûk jî hatibun vexwendin lê belê partîya wan biryara nehatina başûrê Kurdistanê da û Selîm Sadak jî bi înişiyatîva xwe beyî biryara DTP-ê hat û beşdarî civînê bu.

Derwêş Sedo, Haşîm Haşîmî, Şerafedîn Elçî û Kendal Nezan

Tirk dixwazin li başûrê Kurdistanê sabotajên têrorê bikin

Ev demek e ko eskerên tirkan behsa başûrê Kurdistanê û hebuna gêrîlayên wê li başûrê dikin. Niha jî tirkan re diyar buye ko eskerê wan nikare operasyonên eskerî yê askera li başûr bike. Lê belê rojnamevanê Millîyetê Mehmet Alî Kîşlâlî ko zelumê eskeran e di nivîsara xwe ya iro de (Radîkal, 11,5 2006) dibêje tirk dikarin metodên di bi kar binin û dibêje tecribeya wan ya di wî warî de dewlemend e. Mehmet Alî Kîşlâlî bi awayeke aşkera behsa sabotajên terorîstî yê hêzên eskerî yê tirkan dike.

Rojnamevanê tirk yê millîtarîst Mehmet Alî Kîşlâlî dibêje ne realist e ko tirk behsa hiquqa navneteweyê bikin û bibêjin ko mafê wan yê midaxeleya başûrê Kurdistanê heye. Mehmet Alî Kîşlâlî dibêje jî ber ko gerîlayên PKK-ê wekî qafîleyên mezin ko jî 300-400 kesên pæk bân

derbasî Tirkîyeyê nabin eskerê tirkan nikare li ser tixubî re li ber wan bigire û PKK jî yekîneyên xwe yê bicuk rêdike. Mehmet Alî Kîşlâlî di dawîya nivîsara xwe de wiha dinivîsîne:

- Yekîneyên PKK-ê yê bicuk ko ji bakurê Îraqê têt û jî bo sabotajê mayînan vedidin hene. Ma mirov dê çawa li hemberî wan yekîneyan opêrasyonan li wî alîyê tixubî bike. Me fem kir ko beyî destura resmî ya Emêrîkayê hêzên eskerîyên Tirkîyeyê nikarin li hemberî kampa PKK-ê ya li bakurê Îraqê hereket bikin. Ma rêyeka di ya ko em xwe pê biparêzin nîne. Ma em dê tenê wekî temaşevan li Îranê û bombakirina wê ya wan kampan binêrin

Di paragrafa dawiyê ya nivîsara xwe de Mehmet Alî Kîşlâlî behsa tecribeyên berê yê hêzên eskerî yê tirkan dike û dibêje:

- Ma pêwîstî bi çareserîyên wan eskerên ko berê li heremê kar kirine û metodên ko wan bi kar anîne û di kitêbên xwe de jî behsê kirinê nîne.

Pratîk raveka van gotinên rojnamevanê millîtarîst ew e ko dewleta tirkan heger nekare bi hêzên xwe yê eskerî bi awayeke aşkera midaxeleya başûrê Kurdistanê bike divêt metodên veşartîyên têrorê bi kar bîne û li başûrê Kurdistanê sabotajan bike û xelkê bikûje.

XVI ƏSRDƏ KÜRDÜSTAN VƏ KÜRD XALQININ VƏZİYYƏTİ KÜRD XALQI VƏ KÜRDÜSTAN

(Əvvəli ötən sayımızda)

I Şah Təhmasib kürd əmirliklərinin Qızılbaşlar tərəfindən qarət edilməsini etiraf edərək yazır: "Balıq ovuna gedərkən 20 nəfər piyadaya təsadüf etdik və onların kim olduqlarını soruşduq, qeyd etdik ki, biz Xnos əhalisiyik, ancaq bizim əmirlik elə qarət ediləndir ki, orada qalsaydıq acılıqdan məhv olardıq. Odu ki, Diyarbəkərə gedirik. Şah qeyd edir ki, onların halına ağladım və bu işlərin səbəbkarı olan Alkas Mirzəyə nifrət etdim" (83, 58).

Beləliklə, kürd xalqının iki böyük və istilacı dövlətlərlə qonşu olması təkcə onun həyatının və mal-qarasının məhv edilməsiylə qurtarmırdı, eyni zamanda ölkəsi də bərhad hala düşürdü. Həsən Rumlu yazır ki: "Ərzincan vilayəti şah ordusunun at ayaqları altında məhv oldu, şəhər yandırılıb qarət edildi və o vilayətin torpağı fəna küləyinə verildi" (59, 334). Kürdlərin kütləvi surətdə məhv edilməsini, onun var-yoxdan çıxmasını və ölkənin bərhad vəziyyətə düşməsinə dövrün bəzi müəllifləri, şah və sultan ordularının qəhrəmanlıq nümunələri kimi təsvir edirdilər. Həsən Rumlu 1548-ci il hadisələrindən bəhs edərək yazır: "Şah Əxlat, Gözəldərə və Ədilcəvaz vilayətlərinə qoşun göndərdi, özü Muş üzərinə hücum edib, oranı elə məhv etdi ki, evlərdən və taxıldan belə iz qalmadı" (59, 333). Həmin dövrdə Xarput vilayəti də qarət edilmişdir.

Beləliklə, məcburi olaraq hər iki dövlətin ordu sıralarına cəlb edilən kürdlər istilacı müharibələrin qurbanı və Kürdüstan ərazisi isə talan edilirdi.

Çaldıran müharibəsindən sonra kürd tayfa başçıları Osmanlı-İran təsiri altına düşməsi nəticəsində qarşı bir xalq bir-birinə qarşı düşmən qüvvəyə çevrildi. 1551-ci ildə Sultan hökumətinin təhriki ilə Mahmudi tayfası Xoy mahalında yaşayan Dünbili kürd tayfasına basqın edir və tayfa başçısı Hacı bəy Dünbili öldürülür. Bu basqına cavab olaraq I Şah Təhmasib Məsum bəy Səfəvi ilə Şəmsəddin xan Bidlisini Kürdüstanı

qarət etməyə göndərir. Həsən Rumlu yazır: "Bu basqın zamanı Ərciş, Barkir, Muş, Əxlat və Ədilcəvaz vilayətləri talan edilmiş, 400 nəfərdən artıq kürd öldürülmüşdür. O, sözüünə davam edərək yazır: "Təkcə Əxlat vilayətindən 30 min qoyun, 10 min inək və camış, 3 min at qənimət gətirilmişdir" (59, 358).

1552-ci ildə Kürdüstan ərazisinin qarət edilməsi yenə də

(Tərcüməsi: Kürd görmüşdüm oğru, ancaq Sən bizdəki oğruya bax. O, kürdü də oğurladı).

İstər Osmanlı, istərsə də Səfəvilər dövlətinin kürd xalqına münasibəti elə bir qabaşəkil almışdı ki, Sultan hökuməti Osmanlı-İran sərhədlərini qorumağa məmur etdiyi tayfa başçısına Şah ləqəbi, Səfəvi şahları isə eyni vəzifəni icra edən kürd tayfa başçısına

və məkan şəraitindən istifadə edirdilər" (47, 231). Lakin bizim fikrimizə görə III Sülطان Muradın Azərbayacan üzərinə hücumu da əvvəlki müharibələr kimi hər iki dövlət arasındakı rəqabətin nəticəsi olaraq baş vermişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, həmin müharibədə kürdlərin tam əksəriyyəti osmanlılar tərəfində Səfəvilər əleyhinə müharibə edirdilər. Buna görə də 1585-ci ildə Tə-

mahalındakı Əlkəs dərəsi və Şərur rayonlarının gəlirindən Sultan Əliyə yardım edilirdi" (76, 315).

Osmanlıların Azərbayacan üzərinə basqını zamanı hədsiz cinayətlər törədilmişdir. Belə ki, III Sülطان Murad zamanında 15 min nəfər Təbriz əhalisi bir gündə məhv edilmişdi (78, 276). Həmin işğal dövründə Azərbayacanın bir sıra şəhər və kəndləri osmanlılar tərəfindən idarə olunurdu. Onlar bu vilayətlərdən ağır vergilər tələb edirdilər. Bidlisi qeyd edir ki: "Marağa kəndlərinin osmanlılar tərəfindən qarət edilməsi və əhalinin başqa yerə köçməsi nəticəsində hər il 15 xalvar qızıl əvəzinə bir xalvar qızıl toplanırdı" (76, 294).

Beləliklə, uzun zaman davam edən Osmanlı-İran müharibələri kürd xalqı kimi, Azərbayacan xalqının da iqtisadi inkişafını pozur və maddi həyat şəraitini ağırlaşdırırdı. Şübhəsiz ki, həmin dövrdə kürdlərin həyatı daha dözülməz olmuşdur.

Bütün bu qeyd etdiyimiz tarixi və siyasi hadisələrlə yanaşı Səfəvilərə tabe olan kürdlərin vəziyyəti osmanlı tabeliyindəki kürdlərə nisbətən demək olar ki, o qədər də ağır deyildi. Bunun səbəbi Səfəvi şahlarının kürd əmirləri ilə qohumluq əlaqəsi yaratmaları idi. Məsələn, Hüsniqif əmiri Məlik Xəlilin qadını I Şah İsmayıl Səfəvinin bacısı, I Şah Təhmasibin bir qadını kürd əmirzadələrindən, I Şah Abbas Səfəvinin bacısı isə Zərrin Küləh Ərdəlan hökmdarı Xan Əhmədin qadını idi (114, 100-101). Bu əlaqə kürd xalqı ilə Azərbayacan xalqı arasındakı dostluq və əməkdaşlıq işinə az-çox müsbət təsir edirdi.

Mənbələrdəki məlumata görə Səfəvi şahları bəzi hallarda kürd əmirlərinə Azərbayacan ərazisindən əmirlik ayırıb verir və onlardan İranın əyalət və vilayətlərini idarə etmək üçün hökmdarlar təyin edirdilər (76, 440-450). Şübhəsiz ki, belə bir vəziyyəti osmanlı tabeliyində olan kürd əmirləri haqqında nə görmək və nə də söyləmək olar.

(Ardı növbəti sayımızda)

SƏFƏVİLƏRİN KÜRD XALQINA MÜNASİBƏTİ

təkrar edildi. Həsən Rumlu yazdığına görə həmin ildə I Şah Təhmasib İran şahzadəsini kürd vilayətlərini talan etməyə məmur etmişdir. Basqın nəticəsində bir çox kürd öldürülmüş, var-yoxları qarət edilmişdir. Müəllif qeyd edir ki: "Qızılbaşlar çoxlu qoyun sürüsü, at ilxısı və digər qənimətlərlə geri qayıtmışdır" (59, 372).

Qazi Əhməd Qəzvinin də həmin illərin Kürdüstan hadisələrindən bəhs edərək, Əxlat qalasının fəth edilməsini və Ərciş qalasının şah qoşunları tərəfindən mühasirəyə alınmasını qeyd etmişdir (100, 301). 1552-ci ildə Sultan Süleyman Qazi Azərbayacan üzərinə dördüncü dəfə hücum hazırlayırdı. I Şah Təhmasib bu xəbəri alan kimi müharibəni Kürdüstan torpağında aparmaq məqsədilə 1553-cü ildə o əraziyə hücum etdi. Şah Əxlat vilayətini öz ordusu üçün mərkəz təyin edərək, buradan digər kürd vilayətlərinə basqın təşkil edirdi. Həsən Rumlunun yazdığına istinadən şahın əmrinə görə Van, Bostan, Bidlis, Ədilcəvaz, Ərciş və Muş vilayətləri Qızılbaşlar tərəfindən qarət edilib yandırılmışdır (59, 376; 47, 76).

Maraqlı burasıdır ki, dövrün bir sıra saray tarixçələrinin əsərlərində hər iki qonşu dövlətin cinayətlərinə, qarət və basqınlarına məruz qalan kürdlər yolkəsən, qarətçi və oğru kimi qeyd edilir (113, 430). Şəms Təbrizi isə belə yazır:

Sultan ləqəbi verməklə, birini lağa qoyurdular. Onların fikrinə görə guya kürd nə şah və nə də sultan ola bilməmiş. Halbuki tarix özü kürd xalqının sıralarından çıxan böyük simaların şahididir. Nəhayət, İran və Osmanlı dövlətlərinin kürd xalqına münasibətləri eyni tərzdə həyata keçirildi.

Həmin siyasət sonralar da davam edirdi. II Şah İsmayıl (1576-1578) və Şah Sultan Məhəmməd (1578-1587) zamanında Qızılbaş sərkərdələri arasındakı ziddiyyət şiddətləndi və ölkənin xırda feodallıqlara parçalanması təhlükəsi artdı. Bu vəziyyətdən kürd tayfa başçıları da istifadə etdi. Onlardan bəziləri müstəqillik uğrunda mübarizə edir, bəziləri də Osmanlı hökumətinə tabe olurdular.

Bidlisi yazır: "Şah Sultan Məhəmməd zamanında Səfəvilərin hakimiyyəti zəiflədi. 1583-cü ildə Kürdüstan, Luristan və Ərdəlan əyalətlərinin başqa əmirləri kimi, Mokri tayfasının başçısı Əmirə bəy də III Sülطان Murada tabe oldu" (76, 291). Bu zaman Azərbayacanın bir sıra rayonları Osmanlı ordusu tərəfindən işğal edilmişdir.

Dövrün tarixçələrindən İskəndər Münşinin fikrinə görə, III Sülطان Murad Azərbayacan üzərinə kürd tayfa başçıları təhriki ilə hücum etmişdir. Müəllif yazır: "Bəzi fitnəkar kürdlər, o cümlədən Qazi Qran, Şahqulu Bulbulan və başqaları torpaq sahiblərinə xas olan bir adətə zaman

brizin Səidabad qəsəbəsində və Şirvan mahalının Çıldır vuruşmasında çoxlu kürd öldürülmüşdür.

I Şah Abbas Səfəvinin (1587-1628) hakimiyyəti zamanı kürdlər haqqında əvvəlki siyasət başqa bir tərzdə davam edirdi. O, bir tərəfdən 15 min kürd ailəsini Xorasan sərhədlərinə köçürməklə öz ərazisini özbəklərin basqınlarından qorudu, digər tərəfdən isə kürd tayfa başçıları ilə qohumluq əlaqəsi yaradaraq Osmanlı təcavüzü qarşısında onları müdafiə edirdi. Çünki kürd tayfalarının "ədalətli" şah və yaxud sultan axtardıklarını, həm Səfəvi şahları və həm də Osmanlı sultanları yaxşı başa düşürdülər. Buna görə də onlar bəzi hallarda kürd tayfa başçıları öz tərəflərinə cəlb etməklə, kürdlər üzərindəki təzyiqlərini daha da artırırtdılar.

Beləliklə, iki qonşu dövlətin təzyiqinə məruz qalan kürd xalqı XVI əsr boyu davam edən Osmanlı-İran müharibələrindən hədsiz zərər çəkmiş və çoxlu itki vermişdir. Həmin müharibələr Azərbayacan xalqı üçün də fəlakətli olmuşdur. Azərbayacanın bir sıra vilayətləri Osmanlı basqınlarına məruz qaldığı üçün bərhad hala düşmüşdür. Bidlisi göstərir ki: "Şah Sultan Məhəmməd zamanında Dünbili əmiri Sultan Əli tayfaya başçılıq edirdi, lakin müharibələr nəticəsində xaraba qalan bu yerlərdən (Xoy mahalından - Ş.M.) heç bir vergi toplamaq mümkün olmurdu. Naxçıvan

МАСУД БАРЗАНИ В КУВЕЙТЕ

По приглашению кувейтского эмира в Кувейт с официальным визитом прибыл президент Курдистана Масуд Барзани. В аэропорту Масуда Барзани и сопровождающих его лиц встретил министр по делам кабинета министров Кувейта шейх Наср Сабах.

Как сообщают кувейтские СМИ Масуд Барзани пробудет в Кувейте два дня. В программе визита встречи с эмиром Кувейта шейхом Сабах Ахмед аль-Сабахом и другими официальными лицами Кувейта.

После Кувейта Масуд Барзани отправится в Китай.

СИРИЯ РАЗМЕЩАЕТ ПАЛЕСТИНЦЕВ В КУРДСКИХ РАЙОНАХ

NETKURD Вот уже третий день баасистский режим готовит почву для размещения 53 палестинских семей в местечке Холе в 30 километрах от города Хасеке.

Как известно президент Сирии Башар Асад дал указание министерству внутренних дел заниматься палестинскими беженцами. До сих пор эти палестинцы проживали в Ираке, затем они переселились в Эль-Натиф на границу Сирии и Ирака. Сейчас правительство решило переселить их в Холе.

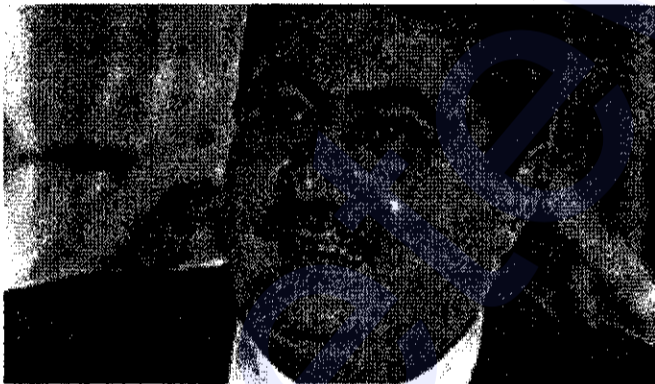
Палестинцы в Ираке активно сотрудничали с режимом Саддама. В курдских районах Сирии и без того очень непростая ситуация между арабами и курдами. Сирийский режим много лет ведет политику арабизации курдских районов. Нынешнее переселение палестинцев в курдские районы иначе как провокацией назвать нельзя.

ТЕЛОХРАНИТЕЛИ МИНИСТРА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ ПОГИБЛИ

Reuters. В воскресенье, по меньшей мере, два телохранителя министра иностранных дел Ирака были убиты и трое ранены в результате взрыва бомбы, установленной на обочине дороги севернее Багдада, по которой следовал эскорт машин министра, сообщили полиция и военные.

Министр Хошияр Зибари сказал агентству «Рейтерс», что его не было в этот момент в конвое, но он знает о произведенном нападении.

Представитель больницы города Туз Курмато позже заявил, что погибли три человека и четверо были ранены во время инцидента около Адхайма, 80 км севернее Багдада. Эскорты курдской охраны, которая задействуется для охраны курдских представителей в центральном правительстве, таких как Зибари, подвергались нападениям и раньше на участке дороги между Курдистаном и Багдадом.

СТОЛКНОВЕНИЯ В ТУРЦИИ И ИРАНЕ

Турецкая пресса сообщает, что у подножия горы Джуди недалеко от города Ширнах произошёл бой между турецкими войсками и отрядом РПК. В результате 11 турецких солдат убито и 5 ранено. Турецкая армия начала применять тяжелую технику и авиацию для бомбардировки района.

Широкомасштабная войсковая операция турецкой армии продолжается во многих районах Северного Курдистана. 11 мая произошел бой между отрядами РПК и турецкими войсками в Чавлике. Погибло 3 турецких солдата и один ранен.

В районе города Маодин во время боя убито 5 и ранено 6 турецких солдат. Иранские войска также осуществляют военную операцию на ирано-турецкой границе. В результате боя между иранскими войсками и отрядами РПК убито 5 иранцев и 4 ранено.

В Стамбуле группа турецких националистов напала на курдских студентов, в результате четверым из них нанесены тяжелые увечья. По свидетельству очевидцев турецкая полиция не вмешивалась в конфликт.

СОВЕТНИК ПРЕЗИДЕНТА УКРАИНЫ В КУРДИСТАНЕ

Сегодня в городе Сулеймания советник президента Украины Владимир Савилвич заявил журналистам, что он приехал в Курдистан чтобы наладить сотрудничество между курдским и украинским народами. Его целью является создать для этого специальный комитет. Владимир Савилвич отметил достижения в Курдистане и высказал заинтересованность украинских деловых кругов в работе в Курдистане.

НОВОЕ МЕСТОРОЖДЕНИЕ НЕФТИ В КУРДИСТАНЕ

Сегодня в районе Койе состоялась церемония открытия нового месторождения нефти. В церемонии приняли участие премьер-министр Курдистана Нечирван Барзани и вице-премьер Омар Фатах. В своей речи Нечирван Барзани отметил, что на протяжении всей истории сменяющие друг друга правительства Ирака хорошо знали о наличии нефтяных месторождений в Койе, но разрабатывали только месторождения в Киркуке и использовали средства от продажи нефти против курдского народа. После освобождения Ирак ситуация поменялась. Согласно новой конституции Ирака курды и арабы равноправны в стране.

Нечирван Барзани особо подчеркнул, что добыча нефти на новых месторождениях целиком относится к компетенции правительства Курдистана. Он отметил, что организация добычи нефти в Курдистане относится к основным приоритетам нового объединенного правительства Курдистана.

МАСУД БАРЗАНИ: - "НИКТО НЕ ДОЛЖЕН СТАВИТЬ СЕБЯ ВЫШЕ ЗАКОНА"

8 мая президент Курдистана Масуд Барзани принял участие в церемонии приведения к присяге членов Верховного Суда Курдистана. В церемонии приняли участие также новый министр юстиции Курдистана Мала Фанди, бывший министр юстиции Абделбаст Фархади и госпожа Сазгар Али — председатель Верховного Суда Курдистана.

25 новых членов Верховного суда дали клятву. Масуд Барзани поздравил новых членов Верховного Суда с назначением и выступил с речью, в которой отметил верховенство законов в жизни Курдистана. Все должно быть подчинено законам. Никто не должен ставить себя выше закона. Масуд Барзани также отметил необходимость реальной независимости судебной системы Курдистана. Защитники закона не должны ничего бояться, я всегда буду оказывать Вам помощь в Вашей деятельности — заверил Масуд Барзани членов Верховного Суда Курдистана.

ФРАНЦУЗСКИЕ СОЦИАЛИСТЫ ЗА АВТОНОМИЮ ДЛЯ КУРДОВ В ТУРЦИИ

AVESTA Генеральный секретарь социалистической партии Франции Франсуа Холланде в интервью журналистам заявил, что у курдов в Турции есть право иметь автономию на своей земле.

Франсуа Холланде отметил, что в настоящее время Турция не готова стать членом Евросоюза.

По поводу курдской проблемы Франсуа Холланде выразил своего рода оптимизм, говоря, что социалистическая партия Франции на протяжении многих лет борется за права курдов в Турции. Турция требует, чтобы она предоставила автономию курдам. Социалисты Франции будут продолжать бороться за права курдов.

США усиливают присутствие своих войск на границе с Ираком

Американское командование усилило присутствие своих войск на границе с Ираком. В настоящее время в Чавлике дислоцированы 10 тысяч солдат и 10 танков.

Подразделение морской пехоты дислоцировано в Чавлике. В настоящее время в Чавлике дислоцированы 10 тысяч солдат и 10 танков.

В настоящее время в Чавлике дислоцированы 10 тысяч солдат и 10 танков.

В настоящее время в Чавлике дислоцированы 10 тысяч солдат и 10 танков.

В настоящее время в Чавлике дислоцированы 10 тысяч солдат и 10 танков.

В настоящее время в Чавлике дислоцированы 10 тысяч солдат и 10 танков.

НОВОСТИ ОДНОГО ТУРКА

Президент Курдистана Масуд Барзани заявил, что он намерен посетить Ирак в ближайшее время.

Иранская делегация также встретилась с премьер-министром Курдистана Нечирваном Барзани.

Найдено месторождение нефти в Курдистане.

США усиливают присутствие своих войск на границе с Ираком.

Советник президента Украины в Курдистане.

Министры нового объединенного кабинета

Региональное правительство Курдистана объявило о составе нового объединенного кабинета. Новый кабинет – это первый кабинет, в котором объединены две администрации, которые ранее самостоятельно управляли двумя частями Курдистана.

МАСУД БАРЗАНИ ОФИЦИАЛЬНО ПРИГЛАШЕН В КИТАЙ

9 мая президент Курдистана Масуд Барзани принял у себя в резиденции в Саладине посла КНР в Ираке Янг Гонг Линга, которого сопровождали представители китайских компаний работающих в Курдистане. Посол Китая передал официальное приглашение Масуду Барзани посетить Китай. Масуд Барзани поблагодарил посла за приглашение и отметил, что отношения между Китаем и Курдистаном необходимо расширять и укреплять. Во время беседы обсуждалась программа визита Масуда Барзани в Китай, где намечены встречи и переговоры с политическим руководством, экономическими и торговыми представителями Китая.

МАСУД БАРЗАНИ ОТМЕНИЛ ВИЗИТ В КИТАЙ

Масуд Барзани отменил свой визит в Китай и вернулся в Курдистан. Глава администрации президента Курдистана доктор Фуад Хуссеин в аэропорту заявил журналистам, что Масуд Барзани выехал с официальным визитом в Кувейт и Китай. Визит в Кувейт прошел успешно. Что касается визита в Китай, то уже в Кувейте китайская сторона поменяла программу пребывания Масуда Барзани в Китае. Вместо первоначально согласованной программы, которая предусматривала встречи курдской делегации с высокими представителями государственных органов КНР, в новой программе намечались встречи с членами политбюро китайской компартии. В связи с этим Масуд Барзани принял решение не ехать в Китай.

САФИН ДИЗАИ: ВО ВСЕХ ПОСОЛЬСВАХ ИРАКА БУДУТ СОЗДАНЫ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВА ПРАВИТЕЛЬСТВА КУРДИСТАНА

Руководитель департамента внешних сношении ДПК Сафин Дизаи в интервью агентству PEYAM-NER заявил, что согласно новой конституции Ирака правительство Курдистана имеет право во всех посольствах Ирака открывать свои представительства. Вместе с тем зарубежные страны могут открывать свои консульства в Курдистане. Чешская Республика уже открыла своё консульство в Эрбиле. На очереди открытие консульств Великобритании, России, Австрии и Германии.

Иран имеет в Курдистане своё полуофициальное консульство. Что касается Турции, то она по согласованию с центральным правительством Ирака, имело консульство в Мосуле и сейчас Турция активизировала переговоры по этому вопросу. Центральное правительство Ирака уже дало согласие на открытие консульства России в Эрбиле.

НОВЫЕ ИРАКСКИЕ ПАСПОРТА БУДУТ НА АРАБСКОМ И КУРДСКОМ ЯЗЫКАХ

Сообщает газета Новый Курдистан Иракское правительство готовит новые паспорта для иракцев. Новые иракские паспорта будут на арабском и курдском языках. Для разработки нового варианта паспорта в Багдад отправилась группа курдских дизайнеров. Как известно согласно новой конституции Ирака государственными языками страны являются арабский и курдский

НОВОСТИ ОДНОЙ СТРОКОЙ

- Президент Курдистана Масуд Барзани встретился с эмиром Кувейта
- Председатель парламента Курдистана Аднан Муфти посетил парламент Швейцарии и провел беседу с председателем швейцарского парламента Клодом Жанныком.
- Делегация курдов из Сирии встретила с депутатами Европарламента
- В конце мая в Брюсселе состоится конференция по проблемам сирийских курдов, в которой примут участие представители всех частей Курдистана.
- В Багдаде убит представитель Патриотического Союза Курдистана в Киркуке
- Сегодня турецкие войска обстреляли 120 миллиметровыми орудиями деревню Доре в провинции Захо в Иракском Курдистане
- В районе города Ширнах в Турецком Курдистане в результате боестолкновения с отрядами РПК погибло 4 турецких солдата
- Турецкие националисты в Измире провели демонстрацию с требованием принять меры против высокой рождаемости среди курдских женщин.

Нечирван Барзани – премьер-министр
Омер Фатах Хусейн – заместитель премьер-министра
Осман Хаджи Махмуд – министр внутренних дел
Абдул Карим Султан Сингали – государственный министр внутренних дел
Саркис Агаджан Маменду – министр финансов
Фарук Джамил Садык -- министр юстиции
Азад Изаддин Мала Афанди – государственный министр юстиции
Омар Осман Ибрагим – министр по делам пешмерга
Джафар Мустафа Али – государственный министр по делам пешмерга
Бурхан Саид Софи – министр транспорта
Дилшад Абдул Рахман Мохаммад – министр образования
Д-р Абдул Рахман Осман Юнис – министр здравоохранения
Аднан Мохаммад Ахмад Саид Шакали – министр по делам религий
Тасин Кадыр Али – министр водных ресурсов
Имад Ахмад Сайфур – министр реконструкции и жилищного строительства
Осаман Исмаил Хасан – министр планирования
Юсиф Мохаммад Азиз – министр по правам человека
Идрис Хади Салих – министр высшего образования и научных исследований
Абдул-Азиз Тайиб – министр сельского хозяйства
Г-жа Чинар Саад Абдулла – министр по делам погибших и жертв периода Анфал
Фалак-Аддин Какайи – министр культуры
Хушияр Абдул Рахман Сивайли – министр электроэнергетики
Д-р Ашти Хавраами – министр природных ресурсов
Г-жа Назанин Мохаммад Васо – министр по делам муниципалитетов
Таха Абдул Рахман Али – министр спорта и по делам молодежи
Д-р Мохаммад Ихсан – министр по делам территорий за пределами Курдистана
Мохаммад Рауф Мохаммад – министр торговли
Видад Хуршид Осман – министр промышленности
Дара Мохаммад Амин – министр окружающей среды
Намруд Бифиу – министр туризма
Абубукир Али – государственный министр
Д-р Джихан Касым – государственный министр
Джордж Юсиф Мансур -- государственный министр
Халил Саид Касым -- государственный министр
Мохаммад Хаджи Махмуд – государственный министр
Мохаммад Эйдо -- государственный министр
Мадхат Мандалави – государственный министр
Саад Халил Мохаммад Амин – государственный министр
Абдул Латиф Бандар Оглу -- государственный министр

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:
NƏRİMAN ƏYYUB
Tel: 050 379-92-93

Xüsusi müxbir:
RAMİZ CƏBRAYİLOV

Əlaqə telefonu:
422-38-26

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın mövqeyi ilə üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri, 40
S. Mehmandarov küç.
ev 25. mən. 17

Адрес: Баку 40, пос. Ул.
С.Мехмандарова, дом 25. кв.17
Navnisan: Bakı 40 soqaq
S.Mehmandarov xani 25. mal 17

e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şəhadətnamə: N FŞ 005004966
BUSB-un 2 saylı
Sabunçu rayon filiali
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 961
Tiraj: 2500